

МОЛОДА КАФЕДРА

УДК 821.161.2-3.09П. Куліш:7.04-055.2

ОБРАЗ ЖІНКИ У МАЛІЙ ПРОЗІ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША

Ліша СЮЙ

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000*

Проаналізовано низку творів малої прози Пантелеймона Куліша 1840 – початку 1860-х років, зокрема ідилії «Орися», «Дівоче серце» та оповідання-баладу «Гордовита пара», в яких письменник представив три яскраві жіночі образи – щасливу патріархальну Орисю, трагічну горду й пишну Марусю та сучасну йому інтелігентну Оленку. Встановлено, що творчість письменника органічно пов'язана з його особистим життєвим досвідом, що й відобразилося в художньому змісті цих творів.

Ключові слова: Пантелеймон Куліш, романтична проза, образ жінки, ідилія, оповідання-балада.

Визначний український романтик Пантелеймон Куліш у своїй художній прозі 1840 – початку 1860-х років. важливого значення надавав образу жінки, яку вважав втіленням вищого духовного начала людини. Поетизація жінки, її обожнювання для молодого письменника були органічно пов'язані з його життям, зокрема дитинством та юністю. Тут варто назвати передусім ставлення до матері, Катерини Іванівни, яка, на жаль, померла дуже рано, і малий Пантелеймон не зміг уповні відчувати її любов і теплоту – тому численні герої-чоловіки з його творів часто також не мають матерів: прикладами тут є образи Михайла Чарнишенка з історичного роману «Михайло Чарнышенко, или Малороссия восемьдесят лет назад» (1843), Петра Шраменка з історичного роману «Чорна рада. Хроніка 1663 року» (1857) та інші.

З автобіографії «Жизнь Куліша» ми знаємо про те, що він з особливою теплотою також ставився до своєї двоюрідної сестри Лесі: «Лесю він дуже любив – чорнявеньку дівчину, вродливу, з карими добрими очима і лицем античним, як у Мілоської Венери» [5, т. 1, с. 235]. З дитинства П. Куліш згадував і їхню сусідку, пані Уляну Терентіївну Мужилівську – про неї написав в автобіографічній повісті «История Уляны Терентьевны» (1852). Відомо й те, що молодому тоді письменникові полюбилась Ольга, вродлива донька його покровителя Петра Плетньова, але Кулішеві стосунки з цією дівчиною не набули розвитку. Звичайно, тут треба говорити й про Кулішеве кохання до меншої сестри його близького приятеля Василя Білозерського Олександрі (Лесі) Білозерської, з якою вони

познайомилися влітку 1843 року, а одружилися взимку 1847 року. Їхні стосунки мали різні етапи розвитку, які, як і образ самої дівчини, творчо переосмислено в художній прозі молодого письменника. Так, багато деталей вказує на те, що саме Олександра Білозерська була прототипом образу Лесі Череванівни у романі «Чорна рада», передусім у його ранніх редакціях [3, с. 190–191]. Можна назвати й цікаві жіночі образи з інших прозових творів П. Куліша 1840-х років, зокрема Наталі з оповідання «О том, от чего в местечке Воронежехе высох Пешевцов став» (1840), Марусі з романтичної повісті «Огненный змей» (1841), Катерини й Роксанди з історичного роману «Михайло Чарнышенко, или Малороссия восемьдесят лет назад» тощо.

Особливості жіночих образів прози П. Куліша у цій статті простежено на прикладі трьох його творів малої прози – ідилій «Орися» та «Дівоче серце» й оповідання-балади «Гордовита пара».

Ідилія «**Орися**» (1844) є одним із найбільш ліричних і композиційно довершених малих прозових творів П. Куліша. Цю ідилію молодий романтик написав під впливом епопеї Гомера «Одіссея», зокрема її шостої пісні. Сюжетна схема «Одіссеї» в «Орисі» багато в чому збереглася, але П. Куліш замінив античну декорацію на романтичний український колорит.

Жанр «Орисі» письменник визначив як ідилію, основні особливості сюжету якої – безтурботне, безконфліктне, щасливе життя людей на землі, їхнє гармонійне світовідчуження. Справді, у цьому творі П. Куліш яскраво представив картину українського патріархального щасливого життя. Гармонія виявляється у різних аспектах: родинна й любовна злагода, душевні стосунки між різними поколіннями, єднання людини й природи. Навіть те, що головна героїня відмовляла багатьом своїм женихам, не мало для них трагічного наслідку.

Заголовок ідилії відразу вказує на те, що головна героїня твору – дівчина Орися. Її портрет подано у традиціях жанру: вона «краща й над ясною зорю в погоду, краща й над повний місяць серед ночі, краща й над саме сонце, що звеселяє й рибу в морі, і звіря в дуброві, і мак у городі» [5, т. 2, с. 159], а про її красу відомо по всій Україні: «Знали її по всій Україні; бо в нас на Україні скоро, було, в кого виросте дочка хороша, то вже й знають усюди» [5, т. 2, с. 159]. Багато молодих хлопців залицялося до неї, але завжди марно, бо Орисі було призначено щасливе подружнє життя з ідеальним парубком. Тому її залицяльники часто так реагували на свої невдачі: «Не для нас зацвіла ся квітка! Може, хто й застромить її собі за високу шапку, тільки той буде не з нашого десятка» [5, т. 2, с. 159]. Отже, краса дівчини виписана у стилістиці зображень романтичних красунь.

Тут можна говорити про певну схожість образу Орисі з образом Оксани з оповідання одного з найбільш улюблених Кулішевих письменників Миколи Гоголя «Ніч перед Різдом»: «Оксане не минуло ещє и семнадцати лет, как во всєм почти свете, и по ту сторону Диканьки, и по эту сторону Диканьки, только и речей было, что про неє. Парубки гуртом провозгласили, что лучшей девки и не было ещє никогда и никогда не будет на селе» [2, т. 1, с. 120].

Вдача Орисі традиційна, спокійна, лагідна. Дівчина любить природу, працює, доглядає квіти й загалом перебуває у гармонійних стосунках з

суспільним оточенням – тут вона відрізняється від дещо самозакоханої Оксани з названого вище твору М. Гоголя. Світ душі молоді Ориси дуже багатий, наповнений дівочих емоцій: Орися, слухаючи історію про Турову Кручу, «боїться й глянуть на каміння, що простяглося купою через річку. Вже їй здається, що то справді не каміння і вода шумить якомсь не так, як вода...» [5, т. 2, с. 163]. Коли дівчата сказали, що гарний козак, який наче персонаж з народної легенди про переяславського князя несподівано з'явився на Туровій Кручі, є її судженням, хоча було ще невідомо, куди він їхав, Орися почервоніла, але «жаль їй було, сама не знає чом, що він їде свататися. М'якше од воску дівоче серце. Тане воно од козацьких очей, як од сонця...» [5, т. 2, с. 164–165].

Орися прагне кохання, але коли любов прийшла, вона не знає, що робити: «Гляне Орися, а в серці наче жаром запекло. Чи вона злякалась, чи вона зраділа, сама того не знала» [5, т. 2, с. 165]. Наречений так Ориси сподобався, що перед ним вона й слова не може промовити.

Своє ставлення до героїні письменник яскраво висловив у завершальному абзаці твору – маємо образ ще гарнішої Ориси: «ще стала краща замужем, і дитина в неї, як Божа зірочка» [5, т. 2, с. 166]. Вважаю, що сюжетним стрижнем цього твору виступає заміжжя Ориси, її прагнення до щастя, з яким пов'язані всі епізоди й сцени ідилії: вранці Орися прокинулася від сну, вирішила з дівчатами поїхати на річку прати, на річці старий Грива розповів народну легенду про князя, потім Орися зустріла на Туровій Кручі свого судженого. Взагалі основний сюжет сконцентровано в один день і подано дуже компактно.

Пишучи про завершальний епізод ідилії, знову можемо говорити про співставність образів Ориси й Оксани з твору М. Гоголя, який закінчується майже так само, як і «Орися»: Оксана тут зображена як «красивая молодая женщина с дитятей на руках» [2, т. 1, с. 151]. Думаю, Орися була образом ідеальної української дівчини, про кохання та одруження з якою мріяв молодий письменник-романтик. Окрім того, П. Куліш через «Орися» показав читачам свою мрію про патріархально-сімейну ідилію, до якої певною мірою повернувся у завершальній сцені з роману «Чорна рада».

Якщо в «Ориси» П. Куліш намагався показати ідеальний, безконфліктний жіночий характер, то в центрі художнього змісту оповідання-балади «**Гордовита пара**» (1861) суперечливий, а тому більш яскравий романтичний образ дівчини Марусі Ковбанівни, любовна історія та життя якої мають виразні драматичні риси.

Героїня «Гордовитої пари» є пишною красунею, але ця краса холодна, далека від традиційних українських уявлень. Маруся Ковбанівна якась штучна, неприродна: «До неї й приступити [...] було страшно: така велична. Кунтуш на їй – самі златоглави, корали на їй – усі в дукачах. [...] І в будень було дукачі носить; стане против сонця – королівна, та й годі! Вже й дівчата, було, кажуть, що у неї й вода з відер наче срібло ллється» [5, т. 2, с. 182–183]. Її краса певною мірою нагадує неймовірну красу героїні повісті «Огненный змей», також Марусі, котра внаслідок угоди з нечистою силою «стала хорошесть и хорошесть так, что совсем переменилась» [4, с. 269].

Гордощі героїні виявляються у повсякденному житті. Вона зневажливо ставиться до інших, така холодна, навіть жорстока, що хлопці її бояться: «І козаки-молодики її жахались, не то що. Очима поводить – наче душу з тебе виймає: все б їй розказав, не потаїв би й гріха перед нею. Владична, справді [...] владична була краса в Ковбанівни. [...] Скине оком – наче до тебе заговорить, а заговорить – наче заграє. Який би то і козак був, щоб до неї з жартами, з прикладками! Такого не було й на всій Гетьманщині, здавалось» [5, т. 2, с. 182–183].

Зрозуміло, що така героїня не могла побудувати собі щасливого сімейного життя – вона занадто самозакохана, горда, щоб присвятити себе комусь іншому. Однак лише одружившись без кохання зі старим сотником Байдаком, а відтак фактично змусивши свого коханого Прохора Осауленка посвататися до бідної дівчини Орини Лободівни, Маруся зрозуміла глибину свого нещастя – вона не витримала такого життя й разом із Прохором втопилась у місцевій водоймі. Вважаю, що в душі Маруся весь час бореться зі собою, хоча у творі це фактично не показано, бо письменник побудував своє оповідання як «Бабусине оповідання», висвітлюючи історію Марусі й Прохора ніби ззовні, через учинки героїв, без заглиблення в їхній внутрішній світ. Знаючи, кому належить її душа, вона не може позбутися своєї гордості у ставленні до свого коханого, хоча для неї любов – це все. Залишившись без кохання (Прохор одружився з іншою дівчиною), Маруся не може далі жити. Гордість не принесла їй щастя, а навпаки, призвела до загибелі.

Отже, нещасливою стала не лише «гордовита пара» Маруся і Прохор, а й дівчина Оринка, якій Прохор фактично зіпсував життя, та сотник Байдак.

Основна сюжетна лінія приблизно тоді ж написаної ідилії «**Дівоче серце**» (1862) уже виразно наближена до реальних подій, хоча сам твір також романтичний. Це історія життя простої сільської дівчини Оленки. Як і Орися з однойменного твору, вона «гарна ж на личеньку, як та зоря Господня» [5, т. 2, с. 191]. Дівчина полюбила молодого, вродливого Ігната-удовиченка і привселюдно про це сказала у трагічний для парубка день, коли його забирають до війська. Цей вчинок дівчини спричинив сміх усього села й осуд батьків.

Оленка так любить Ігната, що зважується на неймовірне – вона просить у його матері, вдови Катрі Загірньої, благословення на те, щоб слідом за Ігнатом піти в далекий чужий світ. Вдова спиняла дівчину від цього кроку, але кохання лише зміцнювало душевні сили героїні, яка тут постає здатною подолати всі труднощі на своєму шляху. Цей сюжет у певних деталях нагадує події поеми Тараса Шевченка «Катерина» – там героїню, яка народила сина від москаля без шлюбу, батьки вигнали з дому шукати в Росії батька свого сина. Звичайно, доля Катерини була трагічною, бо її коханий – це людина інших морально-етичних принципів, ніж, скажімо, Ігната з цього твору П. Куліша.

Здавалося, тяжко буде на чужині Оленці, але вона потрапила в родину освічених українців Івана й Ганни, що «мов нехотя панами звались, а були душею і словом прості і чесні, мов зроду із села, із рідної хати не виходили» [5, т. 2, с. 197]. Окрім того, українська громада, що часто в них збиралася, врешті,

навчання грамоті, читання українських книжок стали дівчині надійною опорою у житті на чужині, відкрили їй новий світ. Цікавим тут є образ Тараса Шевченка, автора улюблених Оленчих поем «Катерина» й «Тополя»: дівчині «менше всіх він здавався письменним, та більше од усіх мав у голові розуму. Все, було, тільки й говорить, що про зелені левади над водою, про селян простих, про ігрища дівочі – хіба інколи згадає, як козаки лукаву шляхту товкли, і очима, що тими зорями, блисне» [5, т. 2, с. 199].

Однак доля героїв і в цьому творі не складається ідеально – Оленка покохала Павла Піддубня, а для Ігната, який був солдатом у війську, наче померла. Це було для вдовиченка важким ударом – він тяжко перехворів, а врешті й прожив увесь свій вік самотнім солдатом. П. Куліш прагнув показати, що в реальному житті любов залежить від різних чинників, має різні виміри. Закоханим важливо мати спільні інтереси, спільну мову, мати однаковий культурний рівень, жити спільними ідеалами – це все бачимо стосовно Оленки й Павла. Коли героїня стала грамотною, Ігнат уже здавався їй «темним, убогим, задавленим братом, та й годі» [5, т. 2, с. 200].

Історія життя й кохання Оленки має сонячне, романтичне, живе освітлення. Основною ідеєю твору, на думку Євгена Нахліка, є те, що тут проголошується право людини на вільний вияв почуттів. Друге Оленчине кохання дослідник назвав справжнім, а саму дівчину – ідеалом емансипованої жінки [6, т. 2, с. 125]. Кулішеві близькі ідеї особистісного душевного росту, індивідуального духовного визволення, він поважає палку людську натуру: «Таке дівоче серце, таке його кохання. Цвіте, сіяє, пахощами райськими вабить, і звідкіля йому світ світить, туди воно і повертається. [...] Людської природи не переможеш. Нехай так буде, як мусить бути. Нехай дівоче серце само своєї долі шукає» [5, т. 2, с. 203].

Те, що Оленка покохала Павла Піддубня за його розум і освіченість, свідчить, що в героїні поєднується вільний вияв почуттів з певним просвітительським раціоналізмом. Це пов'язано з Кулішевим захопленням «теорією культурництва» наприкінці 1850-х років. Віктор Петров вважав, що культурництво у той час стає основним тоном Кулішевих взаємин з жінками: «Його кохання – це моралізаторство й менторство, культурне “просвітництво”». На всіх романах Кулішевих виразно позначилася ця його тенденція “просвіщати” кохану жінку» [3, с. 224].

Ориця, Маруся й Оленка є героїнями малої україномовної художньої прози Куліша. Вони мають спільні риси: гарну зовнішність і романтичну душу, прагнуть любові. Але вони й відрізняються одна від одної. Образ Ориці створено 1844 року, коли письменникові було тільки 25 років. Молодий П. Куліш думав, що ідеальна жінка повинна мати гарну зовнішність, чисту душу, ідилічний характер, а це дасть їй змогу створити щасливу сім'ю. Однак із часом Кулішеве розуміння життя й жінок стало глибшим. У подальшій літературній творчості письменник уже прагнув створити різнобічніші жіночі образи. Хоча Маруся, як і Ориця, є патріархальною українською дівчиною, котра живе у селі, не була освіченою, однак вона горда й зверхня у своєму ставленні до людей і життя. Незважаючи на це, письменник симпатизував незвичайній романтичній однолюбці. Що стосуєть-

ся Оленки, то її образ відрізняється від Орісі більшим життєвим наповненням, є близьким до сучасної письменникової жінки. Тому закономірно, що на початку оповідання Оленка як уже емансипована дівчина сама признається в любові до хлопця, чого традиційна українка ніколи б не зробила. Цей її вчинок спричинив сміх односельчан і гнів батьків. Однак Оленка готова зі своїм коханим іти хоч на край світу. Таких рис Оріся й Маруся не мають. Риси образу Оленки як дівчини сучасної виявляються й у тому, що вона сміливо прагне справжнього кохання, завдяки чому врешті стала щасливою. Як бачимо, ідеальний жіночий образ в душі уже сорокарічного П. Куліша став багатшим: він не лише любив таку ідеальну традиційну українську сільську дівчину, як Оріся, а й сучасну культурну міську дівчину Оленку. Це три живі образи, які можна вважати трьома поглядами письменника на жінку.

Окрім Орісі, Марусі Ковбанівни й Оленки, в «Орісі», «Гордовитій парі» та «Дівочому серці» П. Куліш ще вивів й інші жіночі образи: мати Орісі, вбога сирота Оринка, вдова Катря Загірня, пані Ганна. Хоча вони не є головними героїнями творів, але мають свої особливості й відіграють значну роль у розвитку сюжету.

Про покійну матір Орісі можемо довідатися лише з її короткої розмови з донькою у сні: «Дитино моя, Орісю! Не довго вже тобі дівувати: щодень благаю Господа милосердного, щоб послав тобі вірну дружину» [5, т. 2, с. 160]. Це є вказівкою на майбутнє щасливе одруження дівчини, а без цього Оріся не має шансу зустрітися з судженим. Хоча Орісіна мати вже відійшла у вічність, але й далі турбується про долю доньки. У «Дівочому серці» мати Ігната вдова Катря Загірня, здавалось, забезпечилась від усіх прикростей, адже «в неї син одинчик, і молилась Богові тільки, щоб він послав її Ігнатку хорошу пару [...]». Встаючи й лягаючи, поклони б'є перед образом: що не доведи, каже, його Мати Божа до лихого години, до невірної дружини, до злої личини, а пошли йому пару до вподоби...» [5, т. 2, с. 189–190]. Матері Орісі й Ігната благають у Бога, щоб їхні діти мали хорошу пару, бо у традиційній патріархальній сім'ї жінки цілком присвячують себе чоловікові й дітям. Закономірно, що найбільше бажання матері, коли дитина матиме хорошу пару й щасливу сім'ю.

Для П. Куліша матір – серце сім'ї, джерело любові. Письменник в «Орісі» та «Дівочому серці» показав ідеал матері й висловив думку про глибоке материнство. Коли прагнення матері про щасливу сім'ю для доньки не справджується, мати, як це бачимо в поемі Т. Шевченка «Катерина», виганяє рідну доньку з хати: «Іди ж їх шукати, / Та не кажи добрим людям, / Що є в тебе мати. [...] / Іди ж шукай / У Москві свекрухи. [...] / Іди, доню, найди її, / Найди, привітайся, / Будь щаслива в чужих людях, / До нас не вертайся!» [8, с. 69–70]. На думку Віри Агеевої, «материнський інстинкт, любов, жалість, власне життя – усе маловартісне перед судом несхитної патріархальної заповіді жіночої цноти, незайманості жіночого тіла» [1, с. 221].

Серед усіх жіночих образів найбідніша Оринка Лободівна. Вона не має батьків, полюбила хлопця, який її не любить, а потім стала вдовою. Її бідність і пишна краса та багатство Марусі Ковбанівни різко контрастують: «Як сонце

погасить місяця на небі, так Маруся погасила і красою, і пихою багатою нелюбу їй пару» [5, т. 2, с. 186]. Однак Оринка спокійна й терпелива, не впиняє свого чоловіка від того, щоб той не ішов до своєї коханки. Вдова Катря Загірня також дуже бідна жінка. Її старший син помер, чумакуючи в дорозі, молодшого сина взяли у військо. Вона думала, що Ігнат знайшов добру, хорошу дівчину Оленку, яка дуже любить її сина й піклуватиметься про нього. А Оленка змінила свою первісну обіцянку, що спричинило до того, що Ігнатові судилося повік бути самотнім, нещасливим.

Якщо гордість Марусі привела до її трагедії, то біди сироти Оринки й вдови Катрі Загірньої – це наслідок поганої долі й важкого суспільного становища. Рекрутська черга впала на Ігната, бо «старший “на лице не состоїт” і вже годів із три без вісті “одсудствуєт”» [5, т. 2, с. 190], хоча фактично давно помер. Відтак, просто ніде не записано, що Ігнат є єдиним сином Катрі Загірньої. Крім того, Окружний Ілля Семенович думає, що Катря Загірня багачка. Але насправді вона дуже бідна, а крім сина ніхто не допоможе їй на старість. Словом, окружний і всі тамтешні сільські начальники дуже жорстокі, безсердечні, сусіди такі ж, а це призвело до біди Катрі та Ігната. У «Дівочому серці» П. Куліш розкрив тему темряви у людській душі, написав про жорстокість тогочасних зверхників, а відтак виразив співчуття до бідних людей.

Натомість пані Ганна походить із багатого козацького роду, але не втратила почуття соціальної справедливості та національної ідентичності. Вона не вивисується над громадою, носить український одяг, шанує рідні звичаї. Це інтелігентна жінка, вона знає кілька іноземних мов. Ганна прониклася долею Оленки, вирішила їй допомогти, узяла до свого дому, лагідно поводитися з нею, опікувалася. У її сім'ї Оленка не була нянькою, а рідною сестрою пані Ганни. Прагнучи розширити кругозір дівчини, Ганна навчила Оленку грамоти. Коли помітила, що Оленка полюбила її молодшого брата Павла, усе зробила для їхнього щастя, бо розуміла стан дівочого серця.

Отже, Ганна – це образ доброї, культурної, благородної жінки, яка живе у столиці, а своїм серцем у рідному краї, в Україні. В образі Ганни П. Куліш реалізував свою мрію про ідеальну дружину для українського інтелігента. Це вказує на певну прив'язаність сюжету твору до обставин реального життя П. Куліша, а в образі Ганни можна побачити окремі риси дружини письменника, Ганни Барвінок. П. Куліш вважав, що добрі, культурні, патріотичні пани принесуть велику користь простому українському народові.

У творі багато інших автобіографічних мотивів. П. Куліш чимало років жив і працював у Санкт-Петербурзі, але ніколи не забував про свою батьківщину, присвятив усе своє життя вивченню й розвитку української мови й культури, прагнув підняти рідну мову до рівня літературної, зберегти українську культуру й народні традиції, сприяти освіті простого народу.

В україномовних художніх творах – ідиліях «Орися» і «Дівоче серце» та оповіданні-баладі «Гордовита пара» П. Куліш створив три живі жіночі образи – гарної й ідеальної української дівчини Орисі, пишної й гордовитої Марусі Ковбанівни, сміливої й розумної Оленки. П. Куліш милується гарною дівочою

зовнішністю, симпатизував живому романтичному дівочому серцю, засуджував таку людську ваду, як гордовитість. У кожній з цих героїнь ми побачили різну душу й долю, вони щасливі й нещасливі. Ці твори також представляють яскраві образи бідної сільської жінки Оринки, простої й нещасливої матері (вдова Катря Загірня), доброї інтелігентної української пані Ганни. Всі вони є наслідком тонких спостережень П. Куліша над патріархальним та сучасним йому українським суспільством, а погляди письменника на жінок та їхні долі закорінені в особливостях його вдачі та обставинах сімейного життя.

*Стаття надійшла до редакції 08.04.2013
Прийнята до друку 25.04.2013*

Список використаної літератури

1. *Агеєва В.* Жіночий простір: феміністичний дискурс українського модернізму / В. Агеєва – К., 2003.
2. *Гоголь Н.* Ночь перед Рождеством / Н. Гоголь // Избранные сочинения : в 2 т. – Т. 1. / Н. Гоголь. – М., 1978.
3. *Івашків В.* Художня, літературознавча і фольклористична парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша / В. Івашків. – Львів, 2009.
4. *Куліш П.* Огненный змей. Повесть из народных преданий / П. Куліш // Киевлянин на 1841 год. Издал Михаил Максимович. – К. 1841.
5. *Куліш П.* Твори : в 2 т. / П. Куліш. – К., 1989–1994.
6. *Нахлік Є.* Пантелеймон Куліш: особистість, письменник, мислитель : у 2 т. Т. 2. Світогляд і творчість Пантелеймона Куліша. / Є. Нахлік. – К., 2007.
7. *Нахлік Є.* Українська романтична проза 20–60 років 19 століття / Є. Нахлік. – К., 1988.
8. *Шевченко Т.* Кобзар / Т. Шевченко. – Х., 2012.

THE IMAGE OF A WOMAN IN PANTELEYMON KULISH'S SMALL PROSE

Lisha XU

*Ivan Franko National University of Lviv,
1 Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000*

The article analyzes a number of small prose works by Panteleymon Kulish of the 1840-ies – early 1860-ies, in particular his idylls «Orysyia», «The Maiden Heart» and a story-ballad «The Arrogant Couple», in which the writer depicted three vivid female images, namely happy patriarchal Orysyia, tragic, proud and splendid Marusya as well as contemporary intellectual Olenka. The author claims that writer's literary works reveal their integral links with his own life experience, the latter fact being reflected in composition of the works under analysis.

Key words: Panteleymon Kulish, romantic prose, the image of a woman, idyll, story-ballad.

ОБРАЗ ЖЕНЩИНЫ В МАЛОЙ ПРОЗЕ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛИША**Лиша СЮЙ***Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, Львов, Украина, 79000*

Проанализировано ряд женских образов произведений малой прозы Пантелеймона Кулиша 1840 – начала 1860-х годов, в частности идиллий «Орыся», «Девичье сердце» и рассказ-балладу «Гордая пара», в которых писатель представил три ярких женских образа – счастливую патриархальную Орысю, трагическую гордую и пышную Марусю и современную интеллигентную Оленку. Установлено, что творчество писателя органически связано с его личным жизненным опытом, что и отразилось в художественном содержании этих произведений.

Ключевые слова: Пантелеймон Кулиш, романтическая проза, образ женщины, идиллия, рассказ-баллада.

